Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Koppanen, Juuso

20.2.2024 SP/2024/90
SP/FIVA-EI RAJOITETTU

Julkinen

Suomen Pankin lausunto talousvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta (HE 91/2023 vp)

1 Suomen Pankin asiantuntijalausunto

Suomen Pankki kiittää Eduskunnan talousvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto asiassa.

Suomen Pankki pitää tärkeänä hallituksen ehdottamia kiireisiä muutoksia lakiin positiivisesta luottotietorekisteristä, ja että esitettävät muutokset eivät viivästytä rekisterin perustamiseen liittyvän kehitystyön toteutusaikataulua.

2 Suomen Pankin ehdotukset rekisterin jatkokehittämiseksi

Positiivisen luottotietorekisterin tulevan jatkokehityksen kannalta Suomen Pankki näkee kuitenkin tärkeänä, että seuraavat tietosisältöön ja tietojen käyttämiseen liittyvät kehittämistarpeet huomioidaan tulevissa selvityshankkeissa tai muissa lainsäädäntöhankkeissa, jotta Suomen Pankilla on riittävät tiedot rahoitusjärjestelmän vakauden seuraamiseksi ja muiden viranomaistehtäviensä hoitamiseksi:

- Suomen Pankin ja sen osana toimivan Finanssivalvonnan positiivisesta luottotietorekisteristä saamien tietojen yhteiskäyttö tulisi mahdollistaa yhteisten viranomaistehtävien hoitamiseksi ja kustannusten säästämiseksi.

- Positiivisen luottotietorekisterin tietoja tulisi täydentää luottojen vakuusarvoilla ja kattavammilla vakuustiedoilla. Vakuusarvoja käytetään makrovakausanalyysissa luottojen riskillisyyden analyysissa ja lakisääteisten makrovakausvälineiden kuten asuntolainojen lainakaton noudattamisen seurannassa ja niiden vaikutusten arvioinnissa. Kriisitilanteessa vakuusarvo on tärkeä tieto, jonka avulla voidaan määrittää kuinka hyvin luottolaitokset kykenevät selviytymään kasvavista luottotappioista. Tällä hetkellä positiivisessa luottotietorekisterissä oleva tieto vakuuden olemassaolosta ei ole riittävä, koska joidenkin vakuuksien arvo voi olla selvästi pienempi kuin mitä jäljellä oleva velallisen velkataakka, jolloin taustalla olevat lainat ovat käytännössä vakuudettomia ja rekisteri antaisi nykyisellään näistä luotoista liian positiivisen kuvan.

- Aiemmin puuttuneiden vakuustietojen lisääminen voisi myös mahdollistaa tulevaisuudessa lainakaton noudattamisen seurantaan tällä hetkellä käytetyn erillisen tiedonkeruun lopettamisen, jolloin moninkertaisen raportoinnin aiheuttamat kustannukset vähentyisivät.

- Positiivisen luottotietorekisterin tietoja tulisi täydentää lainojen kohteena olevien asuntojen ja velallisten postinumerosijaintien, velallisten syntymävuoden ym. velallisen demografisia ja sosioekonomista asemaa koskevien tietojen lisäämisellä. Tietojen täydentäminen muista lähteistä viranomaisten tarpeisiin antaisi mahdollisuuden havainnoida alueellisia ja ikäryhmittäisiä eroja velkaantumisessa ja sen kehityksessä. Demografiset tiedot mahdollistaisivat sen, että Suomen Pankki kykenisi tutkimaan nykyistä paremmin kuinka eri makrovakaus- ja rahapolitiikkatoimenpiteet kohdistuvat eri väestöryhmiin, esimerkiksi millä tavoin lainakaton kiristäminen vaikuttaisi nuoriin ensiasunnon ostajiin. Velallisten postinumerosijaintitieto mahdollistaa makrovakauspolitiikkatoimien vaikutusten tutkimisen aluekohtaisesti, mikä ei ole tähän asti ollut mahdollista Suomen Pankille.

  - Politiikkatoimenpiteiden ja niiden vaikutusten analyysin lisäksi Suomen Pankin tehtäviin kuuluu muun muassa suomalaisten talousosaamisen kehittäminen maailman parhaimmaksi; velallisten ikätieto mahdollistaisi etenkin nuorten velkaantumisasteen ja niiden syiden paremman tuntemuksen, josta olisi merkittävästi hyötyä tämän tavoitteen saavuttamisessa.

  - Asunnon sijaintitieto on tärkeä, sillä asuntomarkkinat ovat alueellisesti eriytyneet ja velalliset ovat sen vuoksi erilaisissa asemissa riippuen siitä missä he asuvat, ja eri alueiden asuntomarkkinoiden likviditeetit ovat hyvin erilaisia.